

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinin İncelenmesi (2011-2021 Yılları)

Buse Nur KAYABAŞI¹

Esra KARAKUŞ TAYŞI²

Özet

Bu çalışmada dinleme eğitiminde uygulanan başarı testlerinin 2011-2021 yılları arasında yayınlanmış olan araştırmalarda genel bir incelemesinin yapılması ve alanyazında mevcut olan başarı testlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bir içerik analizi çalışması olan bu araştırmada 11 tez, 13 makale değerlendirmeye alınmıştır. Bu araştırmada dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin hangi yıllarda uygulandığı, incelenen araştırmaların türünün ne olduğu, testlerin hangi kademelerde uygulandığı, testlerin geçerlilik ve güvenilirlik analizi türlerinin ne olduğu, başarı testlerinde kullanılan metinlerin ve bu metinlere uygulanan testlerin türlerinin neler olduğu incelenmiş ve verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, aynı konu üzerine yapılan araştırmaların tema veya ana şablonlar oluşturularak eleştirel bir bakış açısıyla sentezlenmesi ve yorumlanmasını içermektedir. Yapılan incelemeler sonucunda dinlediğini anlama başarı testlerinin daha çok 2013-2020 yılları arasında uygulandığı tespit edilmiştir. Çalışmalarda en çok tercih edilen kademe ortaokul kademesidir. İncelenen dinlediğini anlama başarı testlerinde öyküleyici metinlerin daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Başarı testlerinde güvenirliliğin kestirilmesinde iç tutarlılık anlamında güvenirlilik belirlenmiştir. Katsayı olarak ise Cronbach alfa katsayısı tercih edilmiştir. Uygulanan test türlerinden en fazla çoktan seçmeli testlerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinleme, dinlediğini anlama başarı testleri.

Review of Achievement Tests Applied in Listening Comprehension Skill (Years 2011-2021)

Abstract

In this study, it was aimed to make a general examination of the achievement tests applied in listening education in the studies published between 2011 and 2021 and to evaluate the achievement tests available in the literature. In this qualitatively designed study, 11 theses and 13 articles were evaluated. In this research, it was examined in which years the achievement tests applied in listening comprehension skills were applied, what the type of research was, at what

¹Yüksek lisans öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Kütahya, Türkiye, buse.kayabasi0@ogr.dpu.edu.tr ORCID: 0000-0002-2945-305X.

² Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Kütahya, Türkiye, esra.karakus@dpu.edu.tr ORCID: 0000-0002-4669-6686.

levels the tests were applied, what the types of validity and reliability analysis of the tests were, what the texts used in the achievement tests were and the types of tests applied to these texts were examined, and content analysis was used in the analysis of the data technique was used. . Content analysis involves synthesizing and interpreting research on the same subject from a critical perspective by creating themes or main templates. As a result of the examinations, it was determined that listening comprehension achievement tests were mostly applied between 2013 and 2020. The most preferred level in studies is the secondary school level. It was observed that narrative texts were more preferred in the examined listening comprehension achievement tests. Reliability in terms of internal consistency was determined in estimating reliability in achievement tests. Cronbach's alpha coefficient was preferred as the coefficient. It was concluded that among the test types applied, multiple choice tests were mostly used.

Keywords: Listening, listening comprehension achievement tests.

Giriş

Bireyler sosyal varlıklardır. Bireylerin her zaman doğasında insanları anlama ve onlara kendini anlatma ihtiyacı bulunmaktadır. Bunun için de bireylerin anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bireyin edindiği ilk beceri olan dinleme de anne karnından itibaren başlamaktadır. Bireyin bu anlama ve anlatma ihtiyacını en doğru şekilde gerçekleştirebilmesi için ilk olarak iyi bir dinleyici olması gerekmektedir.

Diğer becerilerin temeli olarak görülen dinleme becerisinin bireyin hayatındaki yeri ve önemi göz ardı edilemez. Bireylerin dinleme becerisinin gelişmesi diğer tüm becerilerine de olumlu katkılar sağlamaktadır. Dinleme sürecinde bireylerin dinlemeye istekli ve hazır durumda olmaları gerekir (Göçer ve Çaylı, 2019). Karşısındaki kişileri doğru bir şekilde dinlemeyen bireylerin hayatında birtakım iletişimsizlikler yaşanmaktadır. Bundan dolayı dinleme bireylerin toplumda sevgi ve saygıya dayalı, etkileşim içerisinde huzurlu bir yaşam sahası oluşturmalarının ön koşuludur (Çarkıt, 2019). Bireyler, işittikleri seslerin her birinin bir anlamı olduğunu anladıklarında dinleme eğitimi sürecine de girdikleri sayılmaktadır. Böylelikle duyduğu sesleri de taklit ederek iletişim kurmaya başlamaktadırlar. Bu yüzden bireyin kendi yaşantısının her alanında başarılı olabilmesi için dinleme becerisini geliştirmesi gerekmektedir (Yılmaz, 2019). Dinleme, herhangi bir konu ile ilgili konuşan veya sesli bir şekilde okuma yapan kişinin iletmek istediği mesajı karşı taraftaki kişinin tam olarak anlayabilmesidir. İletişim ve eğitimde de bu sebeplerden dinleme oldukça önemli görülmektedir (Özbay, 2009).

Dinleme eğitimi verilirken tek boyutta bir ders işleme sürecinin olması düşünülemez. Dinleme süreç gerektiren bir beceridir. Dinleme eğitiminin öncesinde, sırasında ve sonrasında farklı işleyişler, etkinlikler uygulanmaktadır. Aynı zamanda her aşamada farklı stratejiler de yer

almaktadır. Bunun sonucu olarak ise bu sürecin değerlendirme basamaklarında da birtakım farklılıkların olması gerekir (Melanlıoğlu, 2013). Dinleme becerisinde bireysel farklılıklara dikkat edilmeli, dinlemenin bireyler için içsel bir süreç olduğu da bilinmelidir (Şahin, 2011). Tüm bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda dinleme becerisinin doğrudan gözlemlenebilmesi ve ölçülmesi güçleşir. Dinleme eğitiminde bu özelliklerin gerçekleşmesi bazı eğitim çalışmalarının birlikte yürütülmesiyle mümkündür. Bu etkinliklerin öğretim programlarına uygunluğu ile gerçekleştirilen uygulamaların verimli olup olmadığı belirlenebilmesi için dinleme süreci içerisinde ölçme ve değerlendirme çalışmalarının da gerekli olduğu bilinmektedir. Bireylerin dinleme eğitimini hangi düzeyde edindiğini tespit etmek ve bu düzeye uygun olup olmadığını belirlemek için bazı teknikler, yöntemler, ölçme araçları kullanılarak ölçme değerlendirme çalışmaları gerçekleştirir (Göçer ve Tabak, 2014).

Ölçme, değerlendirme için açık uçlu, doğru-yanlış, boşluk doldurma ve kısa cevaplı sorular ile çoktan seçmeli, eşleştirmeli maddeler gibi araçlar kullanılmaktadır. Alternatif ölçme için de öğrenci portfolyoları, öz değerlendirme formları, tutum ölçekleri, akran değerlendirme formları, görüşme, gözlem, anket, dereceli puanlama anahtarları, kontrol listeleri ve öğrenme günlükleri gibi araçlar tercih edilmektedir. Yiğit ve Kırımlı'nın yapmış olduğu çalışmaya göre (2014) öğrenci başarısının ölçüldüğü ölçme araçları geleneksel ölçme araçlarıdır. Geleneksel ölçme araçlarının öğrencinin üst düzey becerilerinin gelişmesinde etkisinin daha düşük olduğu fakat alternatif ölçme araçlarının ise üst düzey beceriler hususunda öğrencilere daha çok gelişme sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında ölçme ve değerlendirmede sürecin ele alınması da bir o kadar önemlidir. Bu noktada geleneksel ölçme araçları yine eksik kalmaktadır.

Yapılması gereken en doğru yöntemin ise hem geleneksel hem de alternatif ölçme araçlarının eş güdümlü olarak kullanılmasıdır (Yiğit ve Kırımlı, 2014). Dinleme, ölçme ve değerlendirme konusunda ölçülmesi en zor olan beceridir (Kemiksiz, 2015) çünkü öğrenci öğretmenini dinliyor gibi yapıp aslında öğretmenin anlattığı çoğu şeyi dinlemiyor olabilir. Aynı şekilde öğretmenlerin de öğrencinin onu dinlediğine dair ellerinde somut bir veri bulunmamaktadır. Bu sebeple dinleme becerisini ölçmek için çeşitli yollar belirlenmektedir. Öğretmenlerin, öğrencilerinin dinleme becerisini ölçerken geleneksel ve alternatif ölçme araçlarını kullanmaları gerekmektedir. Ölçme araçları hazırlanmadan önce ilk olarak dinleme becerisinde uygulanan etkinliklerin süresinin ayarlanması ve etkinlik amaçlarının belirlenmesi gerekir. Daha sonra metin seçimi yapılmalıdır. Seçilen metinler öğrencinin seviyesine, ilgisine uygun olmalıdır. Dinleme eğitiminde kullanılacak metinle alakalı sorular Bloom ve Barrett taksonomilerine uygun

olarak hazırlanmalıdır. Son olarak ise bu sorular öğretmenlerin ölçme araçlarını kullanarak hazırladıkları başarı testleriyle öğrencilere uygulanmalıdır (Özbay, 2009).

Tüm bu bilgiler doğrultusunda dil becerilerinin eğitiminde ve başarı testlerinin geliştirilip uygulanmasındaki amaç şu şekilde olmalıdır: öğretim programında belirtilen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ya da hedeflere ne kadar varıldığını belirlemek amacıyla ilk olarak sözü edilen becerilerin iyi tanımlanması, amacına uygun bir şekilde ölçütlerin tespit edilmesi, bu ölçütlere göre de puanlama anahtarının oluşturulması; bütün bunların yanında ölçme aracının, ölçülmesi istenen davranışı veya beceriyi tam anlamıyla ölçebilecek özellikte seçilmesidir (Deniz ve Keray-Dinçel, 2015).

Başarı testi geliştirilirken öncelikle testin amacı belirlenmelidir. Bu amaç doğrultusunda alanyazın taraması gerçekleştirilmelidir. Bunun için de ölçülmek istenenler net ve açık bir biçimde ortaya konulmalıdır. Testte ölçülmek istenenler ortaya konulduktan sonra aynı amaç doğrultusunda alanyazında bulunan başarı testleri ve test maddelerinin yazılışında dikkat edilmesi gereken kısımlar göz önünde tutulmalıdır. Başarı testine yönelik belirtke tablosu hazırlanmalıdır. Belirtke tablosu içerisinde soru maddeleri, bilişsel alan sınıflaması ve kazanımlar muhakkak yer almalıdır. Böylelikle tüm maddeler bu tabloya göre hazırlanmış olup uzman görüşüne sunulabilmektedir. Alanyazın taraması gerçekleştirildikten sonra taslak başarı testi oluşturulmalıdır. Başarı testi sırasında en önemli kısım soru hazırlama kısmıdır. Bu aşamada ölçülecek kazanımlar ve belirtke tablosuyla kapsamlı bir soru havuzu hazırlanmalıdır. Bu soru havuzunda her kazanıma yönelik oldukça fazla madde üretilmelidir. Her bir madde uygulanacak yaş düzeyine uygun olmalı ve maddeler hazırlandıktan sonra uzman görüşüne sunulmalıdır (Alpar, 2012; Gönen, 2011; Eryılmaz, 2011).

Uzmanlara götürülen maddeler teknik ve dil anlatım yönünden detaylı biçimde incelenmelidir. Uzmanların görüşleri uzman değerlendirme formunda tutulmalı ve görüşlerin kapsam geçerliliği ölçülmelidir. Uzman görüşü sonrasında kabul edilen maddeler öncelikle uygulanacak ana gruba benzer bir grup üzerinde uygulanmalıdır. Uygulanan testlerin madde analizleri ölçülmelidir. Tüm maddelerin madde güçlük ve ayırt edicilik indeksleri hesaplanmalı ve rapor edilmelidir. Madde analizi değerinin alanyazında 0.30 ve üzerinde olması o testin geçerli ve uygulanabilir olduğunu belirtmektedir. Başarı testinin geçerlilik indekslerinin hesaplanmasından sonra güvenilirlik indekslerinin hesaplanması gerekmektedir. İç tutarlılığın ölçülmesinde belli yöntemler uygulanmaktadır. Bunlar; KR20 ve KR21 ile Cronbach Alfa katsayısıdır (Metin, 2014).

Bir becerinin ölçülmesi için de başarı testi geliştirilirken kazanımların tespit edilmesine, her kazanıma uygun en az 2 adet soru geliştirilmesine, alan uzmanlarının görüşlerinin alınmasına, maddelerin yeniden yapılandırılmasına, geçerlilik ve güvenilirliği arttırmak için madde analizinin yapılmasına dikkat edilmesi gerekir (Öngören, 2007; Ermiş, 2008; Akbulut, 2010; Gönen, Kocakaya 2011). Bunların yanında başkası aracılığıyla geliştirilen testin Türkçeye uyarlanması da önemlidir (Demirçalı, 2006; Soner, 2006; Ateş, 2008).

Bu çalışmanın amacı verilen bu bilgiler doğrultusunda 2011-2021 yılları arasında dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin genel bir incelemesinin yapılmasıdır. Bu amaçla aşağıda verilen sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- 1) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yer aldığı araştırmaların türleri nelerdir?
- 2) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 3) Başarı testlerinin uygulandığı kademeler hangileridir?
- 4) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde kullanılan metinlerin türleri nelerdir?
- 5) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde belirtke tablosu oluşturulma durumu nasıldır?
- 6) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde pilot uygulama gerçekleştirilme durumu nasıldır?
- 7) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde uzman görüşüne başvurulma durumu nasıldır?
- 8) Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde kullanılan testlerin türleri nelerdir?
- 9) Uygulanan başarı testlerinin geçerlilik analizi yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
- 10) Uygulanan başarı testlerinin güvenilirlik analizi yöntemlerinin dağılımı nasıldır?

Yöntem

Bu çalışma bir içerik analizi çalışmasıdır. İçerik analizi; aynı konuda incelenen birçok çalışmanın bulgularını, belirlenen temalar ya da şablonlar içerisinde ve verilerden farklı bir şekilde eleştirel bir bakışla araştıran, sentezleyen, değerlendiren araştırmalardır (Au, 2007; Finfgeld, 2003; Walsh ve Downe, 2005). İçerik analizleri incelenen bilginin yayılması ve gelecekteki çalışmaların, etkinliklerin, toplumsal algının ve politikaların biçimlendirilmesinde mühim bir yere sahip olan çalışmalardır. Bu özelliğiyle içerik analizi, belli olan içeriğin çeşitli boyutlarını inceleyen araştırmalardaki ortak ve benzer kısımlarının örneklendirilmesini sağladığı için daha fazla araştırmaya erişme bağlamında bu konuyu çalışanlara, eğitimcilere ve karar vericilere zengin bir başvuru kaynağı oluşturmaktadır. İçerik analizi araştırmaları belirli bir konuda yapılan çalışmaları nitel olarak inceleyip, farklılık ve benzerliklerin karşılaştırmalı bir biçimde ortaya koyulmasını kapsar. Betimsel içerik analizi ve meta-analiz ile karşılaştırıldığında bu tür araştırmalarda genel olarak ele alınan araştırmanın örnekleme sınırlıdır (Çalık ve Sözbilir, 2014).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma, 2011-2021 yılları arasında dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yer aldığı tez ve makalelerle sınırlıdır. Dolayısıyla veriler, öncelikle çalışma kapsamında Türkiye’de 2011-2021 yılları arasında dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yer aldığı tez ve makalelerden oluşmaktadır. Araştırmalara ücretsiz ve açık erişimli olan dergilerdeki makalelerin ve Yöktezdeki tezlerin kendi web sayfaları üzerinden ulaşılmıştır. 11’i tez, 13’ü makale olan 24 çalışma, dinlediğini anlama becerisinde geliştirilen başarı testlerini kapsamaktadır. Öncelikle bu testlerin yayınlandığı yıllara, uygulandığı kademelere bakılmıştır. Sonrasında ise 24 çalışmadaki başarı testlerinin niteliğinin incelenmesinde başarı testi geliştirme aşamaları dikkate alınmıştır. Bu başarı testi geliştirme aşamalarına göre bir rubrik araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Rubrik hazırlama kısmında alanyazın taraması yapılmıştır. Başarı testi geliştirme aşamaları 3 aşamalı olarak hazırlanmıştır. Bu aşamalar; hazırlık, uygulama ve analizdir. Başarı testi geliştirme rubriğinin aşamalarının içerisinde ise alanyazın taraması, madde havuzu oluşturulması, belirtke tablosu hazırlanması, pilot uygulama gerçekleştirilmesi, uzman görüşünün alınması ve madde analizinin ölçülmesi bulunmaktadır. Hazırlanan bu rubrikteki 6 kategoriye göre çalışmalarda ele alınan başarı testleri incelenmiştir. Verilerin analizi 24 çalışma üzerinden gerçekleşmiştir. Araştırmacı, rubrikteki kategorilere göre ilgili kategorinin

çalışmalarda gerçekleşip gerçekleşmediğine karar vermiştir. Veriler, içerik analizine göre analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen veriler bulgular kısmında detaylı biçimde açıklanmıştır.

Bulgular

Dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerine ilişkin bulgular bu kısımda ele alınmıştır.

Tablo 1

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinin Yer Aldığı Araştırmaların Türlerine İlişkin Bulgular

	f	%
Tez	11	46
Makale	13	54

Tablo 1’de dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yer aldığı araştırmaların türleri belirtilmiştir. Çalışma kapsamında 2011-2021 yılları arasında toplamda 24 araştırma incelenmiştir. Bu 24 araştırmanın 5’ini doktora, 6’sını da yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Toplamda 11 teze ulaşılmıştır (%46). İncelenen araştırmaların 13’ü de makalelerden oluşmaktadır (%54). Bu durum dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin makalelerde daha çok geliştirildiğini ortaya koymaktadır. Tablo 2’de ise dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin yıllara göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 2

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

	f	%
2011	2	8
2012	1	4
2013	3	13
2014	1	4
2015	5	21
2016	1	4
2017	3	13
2018	2	8
2019	2	8
2020	3	13
2021	1	4

Tablo 2’de incelenen toplam 24 araştırmanın yayınlandığı yılların dağılımı belirtilmiştir. Bu tabloda görüldüğü üzere dinlediğini anlama becerisinde başarı testlerinin en fazla geliştirildiği yılın 2015 (%21) olduğu görülmektedir. Sonrasında 2013, 2017 ve 2020 yıllarında geliştirilen başarı testlerinin oranının %13 olduğu görülmektedir. En az başarı testinin geliştirildiği yılların ise 2012(%4), 2014(%4), 2016(%4) ve 2021(%4) olduğu tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3

Dinlediğini Anlama Becerisinde Başarı Testlerinin Uygulandığı Kademelere İlişkin Bulgular

	f	%
İlkokul	6	25
Ortaokul	17	71
Lise	1	4
Üniversite	0	0

Tablo 3’te 2011-2021 yılları arasında incelenen tez ve makalelerdeki dinlediğini anlama becerisinde başarı testlerinin uygulandığı kademeler belirtilmiştir. Toplamda 24 araştırmanın içerisinde dinlediğini anlama becerisinde başarı testlerinin en çok uygulandığı kademe ortaokuldur (%71). Ortaokuldan sonra en fazla uygulanan kademe ilkokuldur (%25). Lise kademesinde ise yalnızca 1 çalışma bulunmaktadır (%4). Bu çalışmadaki başarı testinin 9.sınıflara uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite kademesinde ise herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır (%0).

Tablo 4

Uygulanan Başarı Testlerinde Kullanılan Metin Türleri

	f	%
Bilgilendirici	19	36
Öyküleyici	23	43
Şiir	9	17
Video/şarkı	2	4

Tablo 4’te 2011-2021 yılları arasında incelenen araştırmalardaki başarı testlerinde kullanılan metinlerin türleri yer almaktadır. Çalışmaların %80’inde her bir metin türünden birden fazla kullanıldığı görülmüştür. Metin türlerinin hepsinin kullanıldığı çalışmalar bulunduğu gibi sadece iki türün ya da tek türün kullanıldığı da gözlenmiştir. Çalışmalarda en fazla kullanılan metin türü öyküleyici metinler olmuştur (23). Sonrasında en çok seçilen metin türü bilgilendirici metinler

olmuştur (19). Çalışmalarda bilgilendirici metinler içerisinde en fazla haber metinlerinin, denemelerin ve makalelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. En az tercih edilen metin türü ise şiirdir (9). Metin türlerinin yanında ilkökul kademesinde uygulanan 2 video, şarkı da çalışmalar içerisinde bulunmaktadır.

Başarı Testi Geliştirme Basamaklarına İlişkin Bulgular

Başarı testi geliştirmek bütüncül bir süreç olarak ifade edilebilir. Her basamak bir sonrakinin öncüsüdür. Bu bağlamda basamaklara ilişkin bulgular tablolarda gösterilmiştir.

Hazırlık Aşaması

Tablo 5

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinde Belirtke Tablosu Oluşturulduğuna İlişkin Bulgular

	f	%
Alan yazın taraması var	24	100
Alan yazın taraması yok	0	0
Madde havuzu var	10	42
Madde havuzu yok	14	58
Belirtke tablosu var	5	21
Belirtke tablosu yok	19	79

Araştırma kapsamında incelenen 24 çalışmanın tamamında alanyazın taraması ve amaç belirlemenin yapıldığı tespit edilmiştir. İncelenen araştırmaların 10'unda (%42) madde havuzu (soru oluşturma) ile ilgili detaylı açıklama yapılmışken 14'ünde (%58) madde havuzu oluşturma ile ilgili detaylı bilgi verilmemiştir. Bu süreçten bahsedilmemiştir. Hazırlık aşamasının son kısmı olan belirtke tablosu oluşturmada ise incelenen çalışmaların 5'inde net bir biçimde belirtke tablosu oluşturulduğundan bahsedilmiştir. Çalışmaların 19'unda ise belirtke tablosu ile ilgili detaylı bir biçimde söz edilmemektedir. Bunun sebebini bir kısmının belirtke tablosuna hiç yer verilmediğinden bir kısmının da madde numaralarına, kazanımlara yer vermemesinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu bulguların hazırlık aşamasında özellikle de belirtke tablosu hazırlamada ciddi sorunlar olduğu sonucunu göstermektedir.

Uygulama Aşaması

Tablo 6

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinde Pilot Uygulama Gerçekleştirildiğine İlişkin Bulgular

	f	%
Pilot uygulama yapılmış	24	100
Pilot uygulama yok	0	0

İncelenen araştırmaların tamamında pilot uygulamaların farklı kademelere uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır (%100).

Tablo 7

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinde Uzman Görüşünün Alındığına İlişkin Bulgular

	f	%
Uzman görüşü alınmış	24	100
Uzman görüşü alınmamış	0	0

Tablo 7’de dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin tamamında uzman görüşlerinin alındığı görülmektedir (%100). Çalışmaların 18’inde görüşü alınan uzmanlar içerisinde ortaokul Türkçe öğretmenleri ile Türkçe eğitimi alan uzmanları bulunmaktadır. Araştırmaların 3’ünde ise ilkokul sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı sonucuna varılmıştır. Çalışmaların 3’ünde ölçme, değerlendirme uzmanının görüşlerinden yararlanıldığı da belirtilmiştir.

Tablo 8

Dinlediğini Anlama Becerisinde Uygulanan Başarı Testlerinde Kullanılan Testlerin Türlerine İlişkin Bulgular

	f	%
Çoktan seçmeli	24	57
Boşluk doldurma	5	12
Kısa cevaplı	1	2
Eşleştirme maddeleri	2	5
Açık uçlu sorular	5	12
Doğru-yanlış	3	7

Tablo 8’de 2011-2021 yılları arasında incelenen tez ve makalelerdeki dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinde kullanılan test türleri yer almaktadır. İncelemeler sonucunda en fazla kullanılan türün çoktan seçmeli maddeler olduğuna ulaşılmıştır (%57). En az seçilen türler içerisinde kısa cevaplı (%2) ve eşleştirme maddeleri (%5) yer almıştır. İncelenen araştırmaların 2’sinde web tabanlı çoktan seçmeli testler hazırlandığı görülmüştür. Bu web tabanlı testler ortaokul Türkçe derslerinde kullanılmıştır.

Analiz Aşaması

Tablo 9

Uygulanan Başarı Testlerinin Geçerlilik Analizi Yöntemlerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

	f	%
KR20-KR21 yöntemi	16	59
Test-tekrar-test yöntemi	0	0
Eşdeğer(paralel)formlar yöntemi	0	0
Eşdeğer yarılar yöntemi	1	4
Cronbach alfa yöntemi	9	33
Puanlayıcı güvenilirliği yöntemi	0	0

Tablo 9’da 2011-2021 yılları arasında incelenen tez ve makalelerde uygulanan başarı testlerinin güvenilirlik analizi türlerine yer verilmiştir. Toplamda 24 araştırma içerisindeki başarı testlerinde en fazla kullanılan güvenilirlik türü iç tutarlılık yöntemi olan KR20 ve KR21’dir (%59). Sonrasında en fazla tercih edilen güvenilirlik türü Cronbach Alfa’dır (%33). En az tercih edilen tür ise Eşdeğer Yarılar’dır (%4). Araştırmalar içerisinde test-tekrar-test, eşdeğer (paralel)formlar ve puanlayıcı güvenilirliği analizi türlerine ulaşılmamıştır (%0).

KR20 ve KR21 yöntemi tercih edilerek testlerin tutarlı olup olmadığı ölçülmüştür. İncelenen 24 araştırmadan 2’sinde güvenilirlik analizi türlerinden hiçbirine yer verilmediğine ulaşılmıştır.

Tablo 10

Uygulanan Başarı Testlerinin Geçerlilik Analizi Yöntemlerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

	f	%
Kapsam geçerliliği	9	56
Yapı geçerliliği	6	38
Ölçüt geçerliliği	1	6
Yordama geçerliliği	0	0
Uygunluk geçerliliği	0	0

Tablo 10’da 2011-2021 yılları arasında incelenen tez ve makalelerde uygulanan başarı testlerinin geçerlilik analizi türlerine yer verilmiştir. Toplam 24 araştırmadaki başarı testlerinde en fazla kullanılan geçerlilik analizi türü kapsam (%56) ve yapı geçerliliğidir (%38). En az kullanılan geçerlilik türü ise ölçüt (görünüş) geçerliliğidir (%6). İncelenen araştırmalarda yordama ve uygunluk geçerliliğine ise hiç rastlanmamıştır (%0). Ayrıca yapı geçerliliğinin kullanıldığı çalışmalarda faktör analizinin de kullanıldığı görülmüştür. İncelenen 24 araştırmanın 8’inde geçerlilik analizi türlerine ait net bilgiye ulaşılamamıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin hangi yıllarda uygulandığı, incelenen araştırmaların türünün ne olduğu, testlerin hangi kademeler üzerinde uygulandığı, incelenen başarı testlerinin başarı testi geliştirme aşamalarına uygun olup olmadıklarının tespiti amaçlanmıştır.

Yapılan incelemeler sonucunda dinlediğini anlama başarı testlerinin uygulandığı yıllara bakıldığında en fazla çalışmanın 2015 yılında (5) yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum çalışmaların yayınlanan yıl bakımından farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Toplamda incelenen 24 çalışmanın türlerine bakıldığında en çok tercih edilen türün makale olduğu tespit edilmiştir (13). Kalan 11 çalışmanın 6’sı yüksek lisans tezi, 5’i ise doktora tezidir. Türkçe eğitim çalışmalarının araştırma türlerine bakıldığında birinci sırayı 80 yayın ile (%62,5) makaleler oluşturmaktadır (Gökçen ve Arslan, 2019). Yapılan bu araştırmada da dinlediğini anlama becerisinde uygulanan başarı testlerinin en fazla makalelerde incelendiği bulgusuna erişilmiştir.

Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında dinlediğini anlama başarı testlerinin tüm kademeler içerisinde en fazla ortaokul kademesinde uygulandığı gözlenmiştir. Özçakmak’ın (2017) araştırmasında Türkçe eğitimi alanında en çok ortaokul ve ilkokul grubuyla çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulgulara göre: 2011-2015 senelerinde çalışılan tezlerin %31,5’i ortaokul öğrencileri ile %11,3’ü yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerle ve %8,4’ü ilkokul öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Coşkun, Özçakmak ve Balcı’nın (2011) çalışmasında ise daha fazla ele alınan hedef kitle, ilkokul (%25,8), ortaokul (%23,7) ve okul öncesi (%6,7) olarak belirlenmiştir. Aynı biçimde Şahin, Kana, Varışoğlu (2013) ile yapılan çalışmada da en çok tezin ortaokul ve ilkokul öğrencileriyle gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu araştırmada da dinlediğini anlama başarı testlerinin en fazla uygulandığı hedef kitlenin ortaokul ve ilkokul kademesi olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin temelinde ise Türkçe öğretim programlarının beceri temelli olması vardır. Bu nitelik doğrultusunda öğretim programları bireylerin gelişmesine katkıda bulunacak

Türkçe öğretim programları salt bilgi aktaran yapının dışında bireysel farklılıkları önemseyen, beceri ve değer kazandırma amaçlı, yalın, anlaşılabilir bir yapıda hazırlanmıştır. Böylelikle bir yandan çeşitli konu ve yaş düzeyinde de sarmal bir yaklaşımla tekrar eden açıklamalara ve kazanımlara, öte yandan bütüncül ve bir seferde kazandırılması amaçlanan öğrenme verilerine yer verilmiştir. Bu kazanımlar ve sınırlarını tespit eden açıklamaları, eğitim kademeleri seviyesinde beceriler, yetkinlikler ve değerler perspektifinde bütünsel bir bakışla yalın olan bir konuya işaret etmiştir (MEB, 2018). Bu yargılardan hareketle öğrencinin becerilerinin eğitim kademesine bağlı olarak doğru zamanda ve en nitelikli şekilde öğrenciye kazandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu yüzden en çok ortaokul kademesi öğrencilerine başarı testleri uygulanmış ve öğretim programlarındaki hedefler gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. İlkokullarda uygulanan başarı testleri ise sınıf öğretmenleri tarafından çoğunlukla dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Bu kademelere uygulanan başarı testlerinde kullanılan metinlerle ilgili olarak alanyazına bakıldığında dinlediğini anlama becerisinde doğru metin seçiminin oldukça önemli bir husus olduğu görülmektedir (Çelebi, 2008; Güven, 2007; Kurt, 2008; Kocaadam, 2011; Öz, 2001; Picard, 2003). Yine, Kurt (2008) tarafından yapılan çalışmada edebî değeri yüksek olan metinlerin kendi içinde dinleme becerisine olan katkısının farklı olduğunu, öğrenciye uygun edebî metinlerin uygun olmayan metinlere göre öğrencinin dinleme becerisini daha üst seviyede geliştirdiği kanısına ulaşılmıştır. Zira Çelebi (2008) de ele aldığı araştırmasında metnin, dinlediğini anlama becerisini etkileyen önemli bir değişken olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında çalışmada ulaşılan “dinleme uygulamalarında öğrenciler öyküleyici metinlerde, bilgilendirici metinlerden çok daha başarılıdır” kanısına ulaşmıştır. Fidan (2012) araştırmasında ise öğrencilerin % 80,8’i edebî niteliğe sahip metinleri dinlerken fazla keyif aldıkları bulgusuna ulaşmıştır. Bir diğer çalışmada Çelebi (2008) 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine düşünce ve olay yazılarıyla ilgili olarak bilgi toplama formu uygulamış, dinleme başarı testi yapmıştır. Öğrencilerin, olaya dayalı öyküleyici metinleri dinleme ve anlama seviyelerinin düşünceye dayalı bilgilendirici metinleri kavrama seviyelerine göre daha fazla yüksek olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmada da araştırmacıların dinlediğini anlama başarı testleri uygularken en fazla tercih ettikleri metin türünün öyküleyici metinler olduğu tespit edilmiştir. Öyküleyici metinlerin ardından ise en çok kullanılan metin türü bilgilendirici metinler olmuştur. En az ele alınan metin ise şiirdir. Dolayısıyla ortaya konulan tüm bu görüşler ışığında öyküleyici metinlerin tercih edilmesinin diğer türlere kıyasla yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Başarı testlerinin hangi yıllarda yayınlandığına, hangi kademelere uygulandığına, bu testlerde hangi metin türlerinin kullanıldığına bakıldıktan sonra en önemli kısım olan başarı

testinin nasıl geliştirildiğine bakılmıştır. Başarı testi geliştirilirken dikkat edilmesi gereken birtakım aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar; alanyazın taramasının yapılması, madde havuzu oluşturulması, belirtke tablosu hazırlanması, pilot uygulama gerçekleştirilmesi, uzman görüşünün alınması ve madde analizinin ölçülmesidir. Başarı testi hazırlarken de bu aşamalara dikkat edilmesi gerekir (Adıgüzel, 2016). Bu çalışmada da incelenen araştırmalardaki başarı testlerinin geliştirilme süreçleri ve aşamalarına dikkat edilmiştir. İnceleme sonucunda başarı testi geliştirilmenin çoğu aşamasında yetersizlikler olduğu sonucuna varılmıştır. Bu yetersizliklerin en fazla olduğu aşama hazırlık aşamasıdır. Özellikle de belirtke tablosunun ve madde havuzunun oluşturulması noktasında önemli ölçüde eksiklikler bulunmuştur. İncelenen 24 çalışmanın 5 tanesinde belirtke tablosu bulunmaktadır (%21). Kalan 19 çalışmada belirtke tablosuna dair yeterli bilgiye ulaşılmamıştır (%79). Madde havuzunun oluşturulmasında çalışmaların 10'unda madde havuzuna rastlanılmıştır. Diğer 14 çalışmada madde havuzuna ilişkin bilgiye yer verilmemiştir. Elde edilen bu sonuçlar alanyazında bulunan benzer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Hall, 1986; Karadağ, 2011; Mutluer ve Yandı, 2012; Onwuegbuzie, 2002). Başarı testi geliştirme sürecinin diğer aşaması olan uygulama aşamasında pilot uygulama ve uzman görüşlerinin alınması hususunda herhangi bir yetersizlik tespit edilmemiştir. Çalışmaların tamamında pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve uzman görüşleri alınmıştır. Uzmanların çoğunluğu Türkçe öğretmenlerinden ve Türkçe alanı uzmanlarından oluşmuştur. Türkçe öğretmenlerinin yanında ilkökul kademesinde yapılan çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Çalışmaların 2'sinde de ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşlerinin alındığı belirtilmiştir.

Dinlediğini anlama başarı testlerinde uygulama aşamasında yer alan bir diğer önemli kısımda uygulanan testlerin türleridir. Dinlediğini anlama başarı testlerinde kullanılan belirli test yöntemleri bulunmaktadır. Türkçe derslerinde doğru-yanlış maddeleri, eşleştirme maddeleri, çoktan seçmeli maddeler gibi araçların yanında görüşme, gözlem, anket, öz ve akran değerlendirme, tutum ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları, kontrol listeleri, öğrencinin ürün dosyaları, proje, performans ödevi gibi araçların uygulanmasına da ayrıca önem verilmiştir (MEB, 2006). Aynı zamanda Özbay (2009: 181-185), dinleme becerisinin ölçülmesi esnasında gözlemlerden faydalanılmasıyla değerlendirme aşamasında kolaylık oluşturacağını ifade etmekte; ayrıca alternatif metotlarının uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Alternatif ölçme metotları; anket, gözlem, görüşme, tutum ölçeği, dereceli puanlama ölçekleri, öğrenci ürün dosyaları vb. şeklinde sıralanmaktadır (Atılğan vd., 2009; Güler, 2011). Melanlıoğlu ve Tayşi'nin (2013) çalışmasında ise dinleme aşamasının değerlendirilmesinde ölçme metotları içinde akran, öz

değerlendirme, performans görevleri, dereceli puanlama anahtarları, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, açık uçlu, kısa cevaplı ve çoktan seçmeli sorulardan faydalanılması gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu çalışmada da dinlediğini anlama başarı testlerinde öğrencilerin bilgilerini ölçmek amacıyla en fazla tercih edilen türün çoktan seçmeli maddeler olduğuna ulaşılmıştır. En az tercih edilen türler arasında kısa cevaplı sorular ve eşleştirme maddeleri vardır. Öğretmenlerin çoktan seçmeli test türünü daha fazla tercih etmelerinin nedeni olarak daha kolay, pratik hazırlanabilmesi ve kalabalık gruplar üzerinde uygulanabilmesi yer almaktadır.

Bu testlerin öğrencilere uygulanabilmesi için geçerli ve güvenilir olmaları da gerekmektedir. Bu sebeple incelenen araştırmaların başarı testi geliştirme aşamalarının analiz aşamasına bakılmıştır. Bu aşamanın içerisinde de geçerlilik ve güvenilirlik düzeylerine incelenmiştir. Geçerlilik yöntemlerinden kapsam geçerliği (%56) ile en fazla tercih edilen yöntem olmuştur. Ardından da yapı geçerliliğinin tercih edildiği (%38) sonucuna ulaşılmıştır. Güvenirlik yöntemlerinden ise KR-20 ve KR-21 yöntemi en çok tercih edilen yöntem olmuştur. Bu yöntemi ise Cronbach Alfa yöntemi takip etmiştir. En az kullanılan güvenilirlik yöntemi Eş Değer Yarılar'dır. İncelenen araştırmaların her birinde testler için uzman görüşüne gidilmiştir. Ele alınan çalışmaların test maddelerinin de öğrenciler üzerinde test edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen araştırmaların tamamında madde güçlük ve ayırt edicilik hesaplanmıştır. Madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri daha düşük olan sorular testten çıkarılmıştır. Tayşi'nin (2014) çalışmasında Öyküleyici Metin Testi için 14 çoktan seçmeli soru hazırlanmıştır. Madde güçlük, madde ayırt edicilik indeksleri düşük olan 2 soru testten çıkarılarak 12 çoktan seçmeli soru üzerinden öğrencilere test uygulanmıştır. Bu testin sonucunda KR-20 değeri 0.80 olarak ölçülmüştür. Bu sonuç da değerlendirmenin geçerli, güvenilir olduğu kanısına ulaştırmıştır. Alanyazına bakıldığında KR-20 formülü daha az maddeden oluşan (10-15 madde) bilgi, başarı testleri için uygulanmış ise 0.50 dahi güvenilir kabul edilebilmektedir (Şencan, 2005). Bu bilgi doğrultusunda Tayşi'nin çalışmasının Şencan'ın vermiş olduğu bilgiyle örtüştüğü sonucuna varılmıştır. İncelenen araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik hesaplamalarında SPSS, ITEAMAN, ANOVA gibi uygulamalar kullanılmıştır. Verilerin analizinde uygulanan testler içerisinde Mann-Whitney U Testi, Wilcoxon Testi, Shapiro Wilk Testi yer almıştır.

Öneriler

Öğretmenler, dinleme becerisinin geliştirilebilirliğinin ve öneminin farkında olmalı, çalışmalarını bu doğrultuda düzenlemelidir. Dinleme çalışmaları için seçilen metinler öğrenci seviye ve ilgisi dikkate alınarak seçilmelidir. Öğretmen, öğrencinin dinleme becerisindeki başarısında bir anda gelişme olacağını düşünmemelidir. Dinleme eğitiminin belli bir süreç

içerisinde olduğunu, bu becerinin zaman içinde gelişeceğini bilmelidir. Bundan dolayı dinleme becerisini geliştirmeye odaklı uygulamalar ve testler kolaydan başlayıp zora doğru yapılmalıdır. Dinleme becerisinde yeni ölçme yöntemleri kullanılmalı, gelenekselciliğin yanında yenilikçi de olunmalıdır. Dinleme becerisinin ölçülmesinde sadece metinlere bağlı kalınmamalıdır. Aynı zamanda videolar, görseller, Web 2 araçları kullanılmalıdır. Seçilen metinler öğrencinin yaş seviyesine uygun olmalı ve ilgi çekici özellikleri içeriğinde barındırmalıdır. Bunun için de yapay zekâ gibi günümüz teknolojilerinden düzeye uygun istenilen içerikte metin üretiminde yararlanılabilir. Öğrencilere başarı testleri hazırlanırken soru çeşitlendirmeleri olmalıdır. Bloom ve Barrett taksonomisi dikkate alınarak dinleme becerisine, seçilen metinlere uygun çeşitli sorular hazırlanmalıdır.

Kaynakça

- Alpar, R. (2012). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlilik*. Ankara: Detay.
- Atılgan, H. vd. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Anı.
- Coşkun, E.(2009) *Geçmişten günümüze Türkçe öğretiminin gelişimi*. Ahmet Kırkkılıç, Hayati Akyol(Ed.), İlköğretimde Türkçe Öğretimi içinde(s. 1-13). Ankara: Pegem.
- Coşkun, E. Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2011). Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 Yılları Arasında Yapılan Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. 4. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Bildiri Özetleri, 8-9 Eylül 2011, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Sözlü Bildiri).
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çarkıt, C. (2019). Türkçe eğitiminde eleştirel dinlemenin/izlemenin önemi ve yeri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 180-193.
- Çelebi, H.M. (2008). *İlköğretim 1. ve 2. kademe öğrencilerinin olay ve düşünce yazılarına göre dinleme becerilerinin değerlendirilmesi (Muğla örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz, K. ve Dinçel, B. K.(2015). Anlama becerilerine yönelik ölçme ve değerlendirme araştırmalarının incelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (29), s. 16-46.

- Fidan, M. (2012). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları dinleme stratejilerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Göçer, A. ve Çaylı, C.(2019). Ortaokul Türkçe derslerinde dinleme becerisinin gelişimine yönelik öğretmen uygulamaları, *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 456-476.
- Göçer, A. ve Tabak, G.(2014). Dinleme becerisine yönelik alternatif ölçme ve değerlendirme araçları, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 250-272.
- Gökçen, D. ve Arslan, M. (2019). Türkçe araştırmalarına genel bir bakış: Bibliyometri çalışması. *Türk Dilleri Araştırma Dergisi*, 1 (1), 39-56.
- Gönen, S. Kocakaya, S. & Kocakaya, F. (2011). Dinamik konusunda geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış bir başarı testi geliştirme çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 40-57.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 49-71.
- Kemiksiz, Ö.(2015). Türkçe öğretiminde eleştirel dinleme, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 299-316.
- Kurt, B. (2008). *Çocuk edebiyatı ürünlerinin temel dil becerisi olarak dinlemenin gelişmesine etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2018). *Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersi(9, 10, 11, 12.sınıflar), öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Melanlıoğlu, D. (2013). Ortaokuldaki dinleme eğitiminin niteliğine ilişkin fenomografik bir araştırma. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 34-44.
- Melanlıoğlu, D. ve Tayşi, E. K. (2013). Türkçe öğretim programındaki dinleme kazanımlarının ölçme değerlendirme yöntemleri bakımından sınıflandırılması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 23-32.

- Metin, M. (2014). *Nicel veri toplama araçları*. M. Metin (Edt.) Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde, Ankara: Pegem.
- Öz, M. F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı.
- Özbay, M. (2009). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler. (2011-2015) . *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6 (3) , 1607-1618.
- Özkan, E. B. ve Eryılmaz Muştı, Ö. (2018). 8. sınıf basit makineler ünitesine yönelik başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 738-754.
- Şahin, A. (2011). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalıklarının sosyo-ekonomik düzeye göre incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2(1), 178-188.
- Şahin, Y. Kana, F. ve Varışoğlu, B.(2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2), 356-378.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. (1. basım). Ankara: Seçkin.
- Walsh, D. ve Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211.
- Yılmaz, E.V. (2019). Dinleme becerisinin geliştirilmesi çerçevesinde yeni arayışlar ve teknikler. *İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi*, 48.
- Yiğit, F. ve Kırımlı, B.(2014). Türkçe öğretmenlerinin alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerini uygulama biçimleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlar. *Journal of Turkish Studies*, 9(3), 1621-1639.